

బానిసను విడుదల చేసినంత పుణ్యం లభిస్తుంది. నీళ్ళు దొరకని చోట నీళ్ళు త్రాపిస్తే అతడు అతన్ని బ్రతికించిన నట్లే అని ప్రవచించారు. (ఇబ్నీ మాజహ్)

హుమైరా', 'అయి'షహ్ (ర) బిరుదు. ఎందుకంటే ఆమె తెల్లగా అందంగా ఉండేది. ఎర్రగా ఉండేది. ప్రేమగా ప్రవక్త (స) ఆమెను 'హుమైరా' అని పిలిచేవారు.

=====

۱۶- بَابُ الْعَطَا

16. కానుకలు

ఎవరికైనా ఏదైనా వస్తువును ప్రతిఫలం లేకుండా ప్రేమగా ఇవ్వటాన్ని కట్నం, కానుక అంటారు. ఇలా ఇవ్వటం వల్ల పుణ్యం, ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. దీనికి సంబంధించిన సాక్ష్యాధారాలు క్రింద పొందుపరచబడ్డాయి.

الْفَصْلُ الْأَوَّلُ

(۳۰۰۸ - [۱] (متفق عليه) (۹۰۷/۲))

عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ عُمَرَ أَصَابَ أَرْضًا بِخَيْبَرَ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَصَبْتُ أَرْضًا بِخَيْبَرَ لَمْ أَصِبْ مَالًا قَطُّ أَنَفَسَ عِنْدِي مِنْهُ. فَمَا تَأْمُرُنِي بِهِ؟ قَالَ: "إِنْ شِئْتَ حَبَسْتَ أَصْلَهَا وَتَصَدَّقْتَ بِهَا". فَتَصَدَّقَ بِهَا عُمَرُ: أَنَّهُ لَا يَبَاغُ أَصْلُهَا وَلَا يُوهَبُ وَلَا يُورَثُ وَتَصَدَّقَ بِهَا فِي الْفُقَرَاءِ وَفِي الْقُرْبَى وَفِي الرِّقَابِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَالضَّيْفِ. لَا جُنَاحَ عَلَى مَنْ وَلِيَهَا أَنْ يَأْكُلَ مِنْهَا بِالْمَعْرُوفِ. أَوْ يَطْعِمَ غَيْرَ مُتَمَوِّلٍ. قَالَ ابْنُ سَبْرٍ: غَيْرَ مَتَائِلٍ مَالًا.

3008. (1) [2/907-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: మా తండ్రిగారు 'ఉమర్ (ర)కు ఖైబర్లో ఒక భూమి లభించింది. అతడు (ర), ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చి, "ఓ ప్రవక్తా! ఖైబర్ యుద్ధ ధనం నుండి నాకు ఒక భూమి లభించింది. అది చాలా మంచి మరియు సారవంతమైన భూమి, ఇటువంటిది నాకు ఇంతకు ముందు ఎన్నడూ లభించలేదు. దాన్ని గురించి తమరి ఆదేశం ఏమిటి?" అని విన్నవించుకున్నారు. దానికి ప్రవక్త (స), "నీకీష్టమైతే ఆ భూమిని అల్లాహ్ (త) కోసం దానం చేయి. దాని రాబడి, పంటను 'సదఖహ్ చేయి" అని అన్నారు. వెంటనే 'ఉమర్ (ర) ఆ భూమిని అల్లాహ్ మార్గంలో ఇచ్చి వేసారు. దాని రాబడిని 'సదఖహ్ చేసి వేసారు. 'ఉమర్ (ర) ఈ భూమి గురించి మాట్లాడుతూ, 'ఇది అల్లాహ్ (త) మార్గంలోని భూమి దీన్ని అమ్మారాదు, దీన్ని కానుకగా ఇవ్వరాదు, దీన్ని వారసత్వ సంపదగా కూడా ఇవ్వరాదు.

దీని రాబడిని పేదలకు అగత్యపరులకు, దైవమార్గంలో పనిచేసే వారికి, బాటసారులకు అతిథులకు ఖర్చు చేయాలి. బానిస లను విడుదల చేయించటానికి కూడా దాన్ని ఉపయోగించాలి. ఆ భూమి సంరక్షకుడు ఒకవేళ పేదవాడైతే అవసరం ఉన్నంత వరకు ప్రభుత్వ చట్టం ప్రకారం దాని నుండి జీవనోపాధిని పొందగలడు. తన బంధుమిత్రులకు తినిపించగలడు. అయితే ధనం కూడబెట్టేవాడై ఉండ కూడదు. లేదా ధనవంతులుకాని తన సోదరులకు ఇవ్వగలడు.¹³² (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۰۰۹ - [۲] (متفق عليه) (۹۰۷/۲))

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْعُمْرَى جَائِزَةٌ".

3009. (2) [2/907-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) 'ఉమ్ రా ధర్మసమ్మతమేనని ప్రవచించారు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۰۱۰ - [۳] (صحيح) (۹۰۷/۲))

وَعَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ الْعُمْرَى مِيرَاثٌ لِأَهْلِهَا". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3010. (3) [2/907-దృఢం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) " 'ఉమ్రూ ఇవ్వబడిన వారందరికీ అది వారసత్వ సంపద" అని ప్రవచించారు. (ముస్లిమ్)

(۳۰۱۱ - [۴] (متفق عليه) (۹۰۸/۲))

وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَيُّمَا رَجُلٍ أَعْمَرَ عُمْرَى لَهُ وَلِعَفِيهِ فَإِنَّهَا الَّتِي أُعْطِيَهَا لَا تَرْجِعُ إِلَى الَّذِي أُعْطَاهَا لِأَنَّهُ أُعْطِيَ عَطَاءً وَقَعَتْ فِيهِ الْمَوَارِثُ".

3011. (4) [2/908-ఏకీభవితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: 'ఉమ్రూ చేయబడిన వాడు యజమాని అయిపోయాడు, అతడి భార్యబిడ్డలు కూడా వారసులు అయిపోయారు. ఎందుకంటే ఇవ్వబడిన వాడిదే అయిపోతుంది 'ఉమ్రూ ఇచ్చేవాడికి తిరిగి దక్కుదు. ఎందుకంటే ఇది ఎలాంటి కానుక అంటే ఇందులో వారసత్వం కొనసాగుతుంది అని ప్రవక్త (స) ప్రవచించారు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

132) వివరణ-3008: ఈ 'హదీసు' ద్వారా భూమిని అల్లాహ్ (త) మార్గంలో ధర్మం చేయవచ్చని తెలిసింది. దీని రాబడిని 'హదీసు'లో పేర్కొన్న వారిపైనే ఖర్చు చేయాలి.

(۹۰/۸/۲) [۵] - ۳۰۱۲

وَعَنْهُ قَالَ: إِنَّمَا الْعُمَرَى الَّتِي أَجَارَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَقُولَ: هِيَ لِعَلَيْكَ. فَأَمَّا إِذَا قَالَ: هِيَ لَكَ مَا عِشْتَ فَإِنَّهَا تَرْجِعُ إِلَى صَاحِبِهَا.

3012. (5) [2/908-వికీభవితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) అనుమతి ఇచ్చిన 'ఉమీరా' ఈ విధంగా ఉంటుంది. ఇచ్చే వ్యక్తి ఈ 'ఉమీరా' నీ కోసం, నీ వారసుల కోసం అని పలికితే, అది అతనికి చెందుతుంది. అదేవిధంగా ఇచ్చే వ్యక్తి నీవు బ్రతికున్నంత కాలం ఈ 'ఉమీరా' నీ కోసం అని అంటే అతని మరణానంతరం ఈ 'ఉమీరా' అసలు యజమానికి చెందుతుంది. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

رَدَّصَدَ وَبِهَاغَمَ الْفَصْلُ الثَّانِي

(۹۰/۸/۲) [۶] - ۳۰۱۳

عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تُرْقِبُوا وَلَا تُعْمِرُوا فَمَنْ أَرَقَّبَ شَيْئًا أَوْ أَعْمَرَ فِيهِ لَوَرَّثْتَهُ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

3013. (6) [2/907-అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, రఖీబా చేయ కండి లేదా 'ఉమీరా' చేయకండి. ఎవరికోసం రఖీబా లేదా 'ఉమీరా' చేయబడతాయో అది అతని వారసుల కోసం అవుతుంది.¹³³ (అబూ దావూద్)

133) వివరణ-3013: 'ఉమీరా' అంటే ఒక వస్తువును ఒకరికి ఇచ్చివేయడం. అదేవిధంగా రుఖీబా అంటే అతని జీవితకాలం వరకే ఇవ్వడం, అతని మరణానంతరం అది యజమానికి చెందుతుందని షరతు పెట్టటం. అజ్ఞాన కాలంలో ఇలా చేసే వారు. ఇస్లామ్ దీన్ని ఖండించి, రద్దుచేసి, ఇప్పుడు ఎవరైనా 'ఉమీరా' చేసినా, రుఖీబా చేసినా ఆ వస్తువు కానుకగా ఇవ్వ బడిన వ్యక్తిదే అయిపోతుంది. అతని తర్వాత అతని వారసు లకు చెందుతుంది. ఇచ్చిన వారికిగానీ అతని వారసులకు గాని తిరిగి చెందదు. కొందరు 'ఉమీరా' మరియు రుఖీబాలను వర్గీకరించారు. రుఖీబా అంటే ఒక వ్యక్తి మరొకరికి ఇచ్చి ఒక వేళ నేను ముందు చనిపోతే, ఈ వస్తువు నీదీ, నీ వారసులది, ఒకవేళ ముందు నువ్వు మరణిస్తే ఇది నా సొంతం అవుతుంది అని షరతు పెట్టటం. రుఖీబా అని దీన్ని ఎందుకంటారంటే ఇందులోని ప్రతి ఒక్కరూ మరొకరి మరణానికి ఎదురుచూస్తూ ఉంటారు.

(۹۰/۸/۲) [۷] - ۳۰۱۴

وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْعُمَرَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا وَالرَّقْبَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ.

3014. (7) [2/908-అపరిశోధితం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "శాశ్వతంగా ఇవ్వబడిన వారి కొరకు 'ఉమీరా' ధర్మసమ్మతం. అదేవిధంగా రుఖీబాగా ఇవ్వబడిన వారికొరకు రుఖీబా కూడా ధర్మ సమ్మతం. (అహ్మద్, తిర్మిజి, అబూ దావూద్)

مُؤَادَصَ وَبِهَاغَمَ الْفَصْلُ الثَّالِثُ

(۹۰/۸/۲) [۸] - ۳۰۱۵

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَمْسِكُوا أَمْوَالَكُمْ عَلَيْكُمْ لَا تَفْسِدُوهَا فَإِنَّهُ مَنْ أَعْمَرَ عُمَرَى فِيهِ لِلَّذِي أَعْمَرَ حَيًّا وَمَيِّتًا وَلِعَقَبِهِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3015. (8) [2/908-ద్వంద్వం]

జాబిర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీరు మీ ధన సంపదలను భద్రపరచి ఉంచండి. వృధా చేయకండి. ఎందు కంటే ఎవరైనా 'ఉమీరా' చేస్తే, అది శాశ్వతంగా 'ఉమీరా' చేయబడిన వ్యక్తిదే అయి పోతుంది. అతని మరణానంతరం అతని వారసులకు చెందుతుంది." (ముస్లిమ్)

=====

۱۷- بَابُ فِي الْهَبَةِ وَالْهَبَةِ

17. సమర్పితం, బహుమానం

హిబహ్ అంటే ప్రోత్సాహకాలు. ఇస్లామీయ పరిభాషలో లాభం పొందే వస్తువును ఎటువంటి ప్రతిఫలం ఆశించ కుండా ఇతరులకు ఇచ్చివేయడం. ఇచ్చేవారిని వాహిబ్, ఇవ్వబడే వ్యక్తిని మూహిబ్-లహు ఇంకా ఇవ్వబడే వస్తువును మూహూబ్ అంటారు. ఆ వస్తువు ఇచ్చిన తర్వాత ఇవ్వబడిన వ్యక్తి యజమాని అయి పోతాడు. అయితే ఇచ్చేవ్యక్తి బుద్ధి, జ్ఞానం, యుక్త వయస్సుకు చేరి ఉండాలి. యుక్త వయస్సుకు చేరని బుద్ధిజ్ఞానం లేని వ్యక్తి హిబహ్ చేయడం ధర్మం కాదు. భూమి, ఇల్లు, తోట మొదలైనవి ఇచ్చివేయడం ధర్మమే, బంధువులకూ, బంధువులు కాని వారికీ ఇవ్వవచ్చును. తూచే, కొలిచే వస్తువులను అధీనం లోనికి తీసుకోవడం తప్పనిసరి. ఒకవేళ ఎవరైనా తన సంతానానికి కానుక ఇవ్వాలనుకుంటే పిల్లలందరికీ సరిసమానంగా ఇవ్వాలి. అబ్బాయి అయినా